

Рекомендації до відзначення Дня Європи в Україні (на місцевому та загальнодержавному рівнях)

Автор: Дмитро Шулга, старший менеджер Європейської програми Міжнародного фонду "Відродження", член Громадської експертної ради при Українській частині Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС, член Координаційної ради з виконання Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції на 2008-2011 роки. E-mail: shulga@irf.kiev.ua.

Як показує досвід останніх років, **більшість заходів, що їх організують на місцевому рівні з відзначення Дня Європи, мають формальний або вузько-орієнтований характер.** Зокрема, йдеться про т.зв. "Єдині дні інформування", "інформаційні лінійки", "тимчасові інформаційні стенди" тощо. Відповідно до офіційних звітів, у рамках "Єдиних днів інформування" відбуваються "виступи членів інформаційно-пропагандистських і лекторських груп у трудових колективах, на сходах громадян за місцем проживання", у результаті чого в одному регіоні "охоплено понад 90 тис. громадян у більш ніж 800 трудових колективах". Це є яскравим і сумним прикладом, по-перше, радянських підходів до спілкування влади з громадянами, по-друге, **окозамилування у звітуванні.** Така практика є неприпустимою, і від подібних речей потрібно відмовлятися при самому плануванні відзначення Дня Європи. Так само сумнівним є планування різноманітних "інформаційних лінійок" у школах, "тимчасових інформаційних стендів" у різноманітних приміщеннях, "книжкових полиць" у місцевих бібліотеках тощо – **при тому, що цих заходів проводиться дуже багато, усі вони мають дуже скромний вплив.**

Зважаючи на зазначене, слід, по-перше, **відмовитися від планування "Єдиних днів інформування"**; по-друге, якщо залишати заходи на кшталт "інформаційних лінійок" у школах, різноманітних "тимчасових інформаційних стендів" та "книжкових виставок" у бібліотеках та інших закладах культури тощо (у випадках, коли ці заходи є креативними, а не формальними, тобто лише на папері для звіту) – то, у будь-якому разі, **такого роду заходи не мають бути основними при плануванні відзначення Дня Європи.**

Основними заходами при відзначенні Дня Європи на місцевому рівні мають бути ті заходи, які передбачені Державною цільовою програмою інформування з питань європейської інтеграції. Програмою передбачено два види заходів до Дня Європи. Це, по-перше, **проведення громадських слухань (читань)** в регіонах у рамках Дня Європи в Україні (у рамках завдання "Підвищення поінформованості громадськості про пріоритети, стан виконання поточних завдань, перспективи реалізації державної політики європейської інтеграції та співпраці з ЄС і Радою Європи у різних сферах"). По-друге, це **проведення щороку Дня Європи** в обласних центрах, м. Києві та Севастополі - тут мають бути на увазі **масові заходи у центрах міст** (у рамках завдання "Інтеграція України до європейського інформаційного та інтелектуального простору").

При плануванні проведення громадських слухань (читань) потрібно розуміти, що **змістом цих заходів має бути звітування місцевих органів державної влади про свою діяльність (та діяльність центрального уряду) та досягнутий прогрес у наближенні до європейських стандартів ("будівництві Європи в Україні") у різних сферах, а також інформування про найближчі пріоритети та перспективи на цьому шляху.**

Зокрема, йдеться про **стандарти прозорості у діяльності місцевих органів влади, дотримання прав людини і т.д.** вимоги, що, зокрема, впливають з членства **України у Раді Європи та зафіксовані у Порядку денному асоціації Україна – ЄС.** По-друге, потрібно виносити на обговорення **перспективи для регіонального соціально-економічного розвитку у контексті** укладення юридично зобов'язуючої Угоди про Асоціацію між Україною і ЄС, що передбачатиме **створення глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі,** тобто включення України в економічну систему ЄС та масштабну адаптацію національного законодавства до законодавства ЄС. По-третє, слід приділити увагу питанню **використання тих можливостей, що уже на сьогодні наявні або відкриваються** – зокрема, можливості участі представників освіти, науки, культури, молоді у тематичних програмах ЄС, можливості залучення європейської допомоги для місцевого та регіонального розвитку, міжрегіональної та транскордонної співпраці тощо.

Повинен бути дотриманий **формат громадських слухань.** З цією метою під час підготовки та проведення слухань потрібно:

- розробити **сценарій (програму) проведення слухань і регламент;**
- забезпечити **широке інформування про проведення заходу;**
- визначити **персональний склад запрошених осіб;**
- визначити основних доповідачів (оптимальним варіантом було би мати **основних доповідачів від різних профільних органів влади та співдоповідачів від громадськості – з боку зацікавлених громадських організацій та незалежних експертів;**
- підготувати **тексти доповідей,** що будуть презентовані учасникам слухань;
- визначити **модераторів** для обговорень у тематичних групах;
- підготувати та опублікувати **звіт про проведення слухань і результати обговорення.**

Слід також розуміти, що метою слухань є не лише забезпечити краще інформування громадян, але також і дізнатися про думку якомога більшої кількості громадян про урядову політику європейської інтеграції – тобто отримати зворотній зв'язок з громадянами. Тому програмою слухань обов'язково має бути представлена можливість для дискусії з учасниками слухань – експертами, журналістами, та звичайними громадянами, - а не лише виступи доповідачів від органів влади.

Щодо відзначення Дня Європи у вигляді масових заходів у центрах міст: найбільш оптимальним варіантом було би **звернутися до місцевих громадських організацій,** зокрема, молодіжних та мистецьких, а також національно-культурних товариств, шкільних євроклубів тощо з пропозицією, **аби вони організували масові інформаційно-розважальні заходи, акції, хеппенінги у центрах міст – з максимально творчим підходом.** У такому випадку місцеві органи влади брали би на себе організаційне сприяння та підтримку, але саме відзначення Дня Європи було би громадською ініціативою. Позитивні приклади такої співпраці були напрацьовані останніми роками, зокрема, у Вінниці, Рівному та Харкові.

Щодо питання висвітлення відзначення Дня Європи у державних ЗМІ. Крім висвітлення заходів – громадських слухань та масових заходів у центрах міст - обласні державні ТРК могли би записати передачі у вигляді **бесід з громадянами країн ЄС, які живуть у відповідному регіоні України** (волонтери за різноманітними програмами обмінів, та й просто такі люди, що переселилися в Україну – таких можна знайти практично у будь-якому регіоні). **Темою бесід** могло би бути, **у чому різниця між європейськими стандартами і життям, роботою,**

урядуванням в Україні, а також про те, які перспективи, на думку цих людей, має Україна і відповідний регіон від інтеграції у ЄС, і чому ці люди цікавляться Україною (і зараз перебувають чи живуть тут). Подібні дискусії на ту ж тему різниць у стандартах життя, роботи, урядування можна було би організувати з запрошенням українців, що побували у країнах ЄС за програмами обмінів, на стажуванні, роботі, навчанні. Крім розмови з гостями у студії, варто просити їх про надання візуальних матеріалів – фотографії та відео, які би ілюстрували стандарти життя, роботи, урядування у країнах ЄС.

Щодо відзначення Дня Європи у Києві, то слід відмовитися від коштовного концерту, натомість зберігши формат “Європейського містечка” і додавши до нього “Європейський парад” (“Парад Шумана”) - атракційно-розважальний комплекс заходів в рамках "Днів Європи в Україні 2010" у форматі організованої пішої ходи учасників, що має на меті популяризацію ідеї європейської інтеграції України (ініціатор та можливий організатор парадів – ВМГО “Європейська молодь України”; від КМДА потрібно лише організаційне сприяння, без фінансових витрат).

Щодо відзначення Днів Європи на загальнодержавному рівні: уряд повинен нарешті почати звітувати про свою політику, у тому числі і про політику європейської інтеграції. Державна цільова програма інформування громадськості передбачає організацію звітних конференцій окремими ЦОВВ, але, по-перше, ці конференції не проводяться, по-друге, тут випадає Кабінет міністрів як цілісний уряд. На місцевому рівні Державна програма передбачає проведення громадських слухань з політики європейської інтеграції у регіонах, але подібних слухань на центральному рівні не проводиться. Таким чином, парадокс, що уряд проголошує курс на побудову Європи в Україні, проводить святкування Дня Європи, але не виходить публічно до громадськості з представленням інформації про діяльність уряду у політиці європейської інтеграції. Святкування Дня Європи є ідеальним приводом для проведення щорічних урядових звітних конференцій, присвячених звітуванню та обговоренню фактичного прогресу у "будівництві Європи в Україні" і наступним пріоритетам у цьому напрямі, зокрема, очікуванням щодо Угоди про асоціацію, економічної та секторальної інтеграції тощо. Очевидно, що такі конференції краще робити не на вулиці (Хрещатику), а у приміщенні (наприклад, в Українському домі). Учасниками таких щорічних конференцій мають бути усі члени уряду - для звітування, а також незалежні експерти та ЗМІ - для питань та дискусій. **Це перетворило би День Європи саме на український захід, присвячений інтеграції України до ЄС**, а не лише на ознайомлення українців з ЄС (через представлення посольств країн ЄС у форматі “Європейського містечка”) – на цю невідповідність формату святкування Дня Європи очікуванням та запитанням громадян уже неодноразово і не один рік вказували експерти ат журналісти.

Щодо медіа-супроводу відзначення Дня Європи, керівництву держави варто було би звернутися до редакторів провідних національних приватних телеканалів з проханням провести акцію “Європейське ТБ” - у День Європи транслювати фільми та програми лише виробництва країн ЄС (крім регулярних програм власного виробництва).